

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук,
старшого викладача, **Ткаченко Катерини Олександрівни**
про дисертацію Панькевич Олени Олександрівни:
«Формування професійної взаємодії майбутніх фахівців
соціономічної сфери», поданої на здобуття наукового
ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності
13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Соціально-економічні, політичні, культурні перетворення висувають підвищені вимоги до працівників соціономічної сфери, що породжує проблеми у багатьох сферах їхньої професійної діяльності, зокрема набуває великого значення й проблема професійної взаємодії. Тому актуальність дисертаційного дослідження Панькевич О. О. обумовлена значним інтересом світової педагогічної науки і практики до проблеми формування професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери.

Проведений аналіз дає підстави розглядати дисертаційне дослідження Панькевич О. О. як завершений та цілісний доробок з важливої для вітчизняної професійної освіти проблеми. Модернізація сучасної української освіти передбачає підготовку компетентних фахівців на рівні світових стандартів, соціально й професійно мобільних, конкурентоспроможних на вітчизняному, європейському і світовому ринках праці, фахівців здатних до побудови професійної взаємодії.

Ураховуючи вищезазначене, не має сумніву у тому, що дисертація Панькевич О. О. є актуальною для пошуку інноваційних шляхів удосконалення шляхів формування професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери.

Актуальність обраної теми підтверджується спрямуванням на розв'язання суперечностей між: потребами суспільства у висококваліфікованих фахівцях соціономічних професій зі сформованою

культурою професійної взаємодії та недосконалою системою їхньої підготовки; необхідністю цілеспрямованого формування культури професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери і недостатньою актуалізацією означеного аспекту в освітньому процесі закладів вищої освіти; необхідністю формування в майбутніх фахівців соціономічної сфери культури професійної взаємодії та відсутністю методичного забезпечення її формування під час навчання в закладах вищої освіти.

Враховуючи те, що проблема формування професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери у педагогічній теорії і практиці України досить рідко ставала предметом ґрунтовного і системного аналізу, слід визнати наявну наукову новизну одержаних Панькевич О. О. результатів дослідження, зокрема, висвітлених у першому «Теоретичні засади формування культури професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери» і другому «Експериментальна робота з формування культури професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери в професійній підготовці» розділах дисертації. В них вперше науково обґрунтовано й визначено сутність феномену «культура професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери», його компонентну структуру (мотиваційно-ціннісний, професійно-когнітивний, комунікативно-мовленнєвий, поведінково-регулятивний, особистісно-творчий компоненти); виявлено критерії (спонукальний, знаннєвий, операційний, діяльнісний, суб'єктний) з відповідними показниками; схарактеризовано рівні (достатній, задовільний, низький) зазначеної культури; науково обґрунтовано педагогічні умови формування культури професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери (забезпечення сприятливого соціально-психологічного клімату в студентській групі в процесі навчання; активізація професійно спрямованої взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери інтерактивними методами навчання; залучення студентів соціономічної сфери до організації конструктивної професійної взаємодії в позааудиторній

роботі); розроблено модель формування культури професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери; уточнено поняття «взаємодія», «професійна взаємодія фахівців соціономічної сфери».

Структура дисертації продумана, експериментальні матеріали дослідження пройшли хорошу апробацію. Розглянуті наукові положення вірогідні, що забезпечується теоретико-методологічною обґрунтованістю основних положень; використанням комплексу методів адекватних меті і завданням дослідження.

Розв'язанню поставлених завдань та обґрунтуванню авторської моделі у дисертації передувала робота з аналізу психолого-педагогічної літератури щодо обґрунтування філософсько-педагогічних засад формування культури професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери.

У другому розділі «Експериментальна робота з формування культури професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери в професійній підготовці» схарактеризовано рівні сформованості культури професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери, розроблено й апробовано діагностувальну та експериментальну методики, позиціоновано модель формування культури професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери в професійній підготовці, подано результати констатувального і прикінцевого етапів експерименту.

Через це, слід визнати, що практична значущість дослідження полягає в тому, що розроблено й апробовано діагностувальну й експериментальну методики формування культури професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери в професійній підготовці, елективний курс «Основи формування культури професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери», програму тренінгу професійної взаємодії. Зміст і результати наукового дослідження стануть у пригоді викладачам закладів вищої освіти під час розроблення навчальних курсів і науково-методичних посібників, написання кваліфікаційних (курсівих і магістерських) робіт здобувачів вищої освіти.

Підкреслюючи значущість та високий науково-теоретичний рівень дослідження Панькевич О. О., висловимо деякі зауваження та побажання:

1. Бажано було б конкретизувати і узагальнити сутність поняття «соціономія», чи представити авторську точку зору на зазначене поняття.

2. У списку використаних джерел – 12 іноземними мовами, однак досвід формування культури професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери за кордоном не представлено. Чи існує такий досвід?

3. На наш погляд, експериментальна база дослідження, могла б бути розширена за рахунок включення до експерименту не лише студентів ОКР «бакалавр», які у своїй більшості продовжують навчання у ЗВО, а також студентів ОКР «магістр», які вже безпосередньо розпочинають свою професійну діяльність.

4. У роботі автор запропонував модель та експериментальну методику реалізації педагогічних умов формування культури професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери в професійній підготовці, бажано було б докладніше розкрити зміст окресленої методики в окремому розділі.

5. Робота написана грамотною українською мовою, однак, автор іноді припускається стилістичних і лексичних помилок при оформленні окремих речень.

Проте, зазначені зауваження в цілому не знижують теоретичної та практичної цінності проведеного дослідження Панькевич О. О., яке присвячено вирішенню однієї з актуальних проблем теорії і методики професійної освіти – формування професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери, що має наукову новизну і практичне значення одержаних результатів для її подальшого розвитку.

В рецензованій роботі схарактеризовано наукову новизну, чітко структуровано її розділи, результати основних положень роботи повністю висвітлено в публікаціях. Виклад матеріалу дослідження логічний, послідовний і термінологічно насичений. Загальні висновки сформульовано

чітко й переконливо, вони базуються на результатах дослідження й відбивають його сутність.

Таким чином, зазначене вище дає всі підстави для висновку, що дисертація Панькевич Олени Олександрівни «Формування культури професійної взаємодії майбутніх фахівців соціономічної сфери» є самостійним і завершеним дослідженням, в якому конструктивно вирішено поставлені завдання і досягнуто мети.

Дисертація відповідає вимогам України до кандидатських дисертацій, пп. 9, 11, 12, 13, 15 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567 і має теоретичне і практичне значення для педагогічної науки, а її автор Панькевич Олена Олександрівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент –
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри
початкової освіти
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького

 К. О. Ткаченко

Підпис засвідчую:

Вчений секретар Черкаського національного
університету імені Богдана Хмельницького,
кандидат економічних наук, доцент

 Н. О. Андрусyak